

BOLESTNÁ ZTRÁTA

Jan Janda (1927–2008)

V posledních dubnových dnech tohoto roku zasáhla všechny obdivovatele antiky i mnoho dalších lidí neočekávaná a velice smutná zpráva. 27. dubna nás náhle opustil jeden z našich předních znalců klasických jazyků a antické literatury PhDr. Jan Janda, CSc.

Narodil se 9. února 1927 v Rimavské Soči na Slovensku, kde jeho otec působil jako inspektor finanční stráže. Po návratu rodiny do Čech v roce 1939 se stal studentem reálného gymnázia v Soběslavi, po válce pokračoval ve studiu na reálném gymnáziu v Těboře, kde v roce 1947 maturoval. Intenzivní zájem o starověkou kulturu ho po maturitě přivedl na pražskou Filozofickou fakultu, kde si zvolil jako studijní obory klasickou filologii a filosofii. Po úspěšném zakončení studia v roce 1951 se stal na krátkou dobu učitelem a později vedoucím domova řecké mládeže v Chrastavě u Liberce. Již v roce 1952 byl přijat jako asistent na katedru věd o antickém starověku tehdejší Filozoficko-historické fakulty UK a působil zde do roku 1957, kdy přešel na katedru neslovanských jazyků. V roce 1962 byl přijat do tehdejšího Kabinetu pro studia řecká, římská a latinská ČSAV, kde pracoval téměř tři desetiletí. V letech 1980–1990 toto pracoviště vedl. Souběžně vykonával i další funkce: byl editorem periodického sborníku *Eirene*, členem redakčních rad *Listů filologických* a ediční řady *Antická knihovna* při nakladatelství *Svoboda*, ředitelem několika významných badatelských projektů a organizátorem mnoha vědeckých konferencí.

Ve své vědecké práci se Jan Janda od počátku věnoval především dějinám antické filosofie. Publikoval řadu starí věnovaných Aristotelovi, Hérakleiovi, Diogenu Laertiovi, Zénónovi z Kita, Epikúrovi, Platónovi a Aristotelovi. Tyto práce jsou cenným příspěvkem k objasnění zkoumaných klasických filozofických textů i k prohloubení celkového pohledu na historický význam jejich autorů. Vyznačují se jak hlubokým vhladem do zkoumané problematiky, tak uplatněním mimořádně rozsáhlých filologických znalostí a také přesností podávaného výkladu a dokládáním předložených tvrzení přesvědčivými argu-

menty. O Jandových výsledcích v oblasti textové kritiky se zmiňoval na svých seminářích s velkým uznáním i prof. Karel Janáček.

Cenné výsledky přinesla i autorská spolupráce Jana Jandy na dílech encyklopedického a popularizačního charakteru. Platí to zvláště o rozsáhlých heslech v *Encyklopedii antiky* (Praha 1973) a ve *Slovníku spisovatelů-Řecko* (Praha 1975), přínášejících kromě velkého množství potřebných údajů také objasnění a výstižné zhodnocení jednotlivých představitelů i celých směrů antické filosofie, ale rovněž o Jandových kapitolách v publikacích *Antická kultura* (B. Borecký a kol., Praha 1961) a *Čtení z antiky* (Praha 1969). Jan Janda se také významně autorsky podílel na několika vysokoškolských učebnicích latiny a dalších učebních textech.

Mezi jeho pracemi zaujímají významné místo i četné recenze publikací věnovaných antické filosofii a kultuře. Na rozdíl od obvyklých recenzí se v nich neomezoval na podání informace o recenzované práci a na stručné zhodnocení jejího přínosu, ale zpravidla je doplňoval i vlastním zasvěceným výkladem, přínášejícím nové pohledy na řešenou problematiku. Takto recenzoval např. práce Jean-Pierra Vermanta a Olófa Gigona.

Vysoce je třeba hodnotit i pedagogickou činnost Jana Jandy. Na studenty kladl vysoké nároky, ale současně byl oblíbeným učitelem, a to jak pro svoji schopnost srozumitelně a výstižně přednášet i o velmi náročných tématech, tak pro ochotu prodiskutovat každý problém a poradit, jak postupovat v další práci. Diskuse s ním mohly vždy přesáhnout odborný rámec a přesunout se k tématům z mnoha jiných oblastí, při jejichž probírání poutavě uplatňoval své rozsáhlé znalosti a životní zkušenosti. Těmto svými vlastnostmi – odbornými i povahovými – získával Jan Janda uznání a oblibu také u svých spolupracovníků. Významně přispěl k tomu, že i v sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století si tehdejší Kabinet pro studia řecká, římská a latinská ČSAV udržel pověst velice kvalitního vědeckého pracoviště, v němž panovala atmosféra mnohem liberálnější a činnější než v řadě jiných akademických institucí s humanitním zaměřením.

Ve svých odborných aktivitách pokračoval i po odchodu do důchodu. Stále spolupracoval s FF UK i s odbornými nakladatelstvími. Ve funkech odpovědného redaktora připravil v nakladatelství *Orkúmené* k vydání několik náročných publikací, např. *Stoickou filosofii* J. M. Rista v překladu K. Theina (Praha 1998) nebo rozsáhlou práci G. S. Kirka, J. E. Ravena a M. Schofielda *Předsókratovští filosofové*

(přel. F. Karfík, P. Kolev a T. Vítek, Praha 2004). Pro nakladatelství *Rezek* napsal doslov k českému překladu Pindarových *Olympijských zpěvů* (přel. J. Šprincl, Praha 2002). V tomto doslovu předložil podrobnou informaci o dosavadních překladech Pindarových děl do češtiny. Před nedávnem vydal spolu s F. Karfikem v nakladatelství Walter de Gruyter v německém znění soubor prací prof. Karla Janáčka (*Studien zu Sextus Empiricus, Diogenes Laertius und zur pyrrhonischen Skepsis*). Přitom se stále živě zajímal o veškeré společenské a kulturní dění a s mladistvým zaujetím sledoval i zprávy ze sportu, který vždy patřil k jeho zálibám, a také pěstoval svoji oblíbenou turistiku. Měl ještě mnoho plánů, které by bezpochyby úspěšně realizoval, kdyby nezasáhl neúprosný osud. Nikdo z nás, kteří jsme se s ním stýkali a znali jeho neucházející čínorodost, nemohl uvěřit tomu, že nás tak náhle opustil. Budeme na něj stále vzpomínat nejen jako na vynikajícího odborníka, ale také jako na skvělého člověka a dobrého přítele.

Milan Mráz